

ČEŠI A SLOVÁCI ZA VÁLKY VZNIK ČESKOSLOVENSKA

1914

28. 6. atentát na následníka trůnu Františka Ferdinanda d'Este v Sarajevu. Císař František Josef I. (1848-1916) vydal manifest "Mým národům" a byla vyhlášena mobilizace. 28. 7. Rakousko-Uhersko vypovídá válku Srbsku. Císař zrušil ústavní práva, rozpustil říšskou radu, je zavedena vojensko-úřednická diktatura a cenzura. Militarizace hospodářství. Zhoršila se zásobovací situace. T. G. Masaryk (1850-1937) odchází do exilu. Je přesvědčen, že válka ukončí existenci monarchie a budeme moci vyhlásit samostatný stát. Ve Francii vzniká rota Nazdar, v Rusku Česká družina.

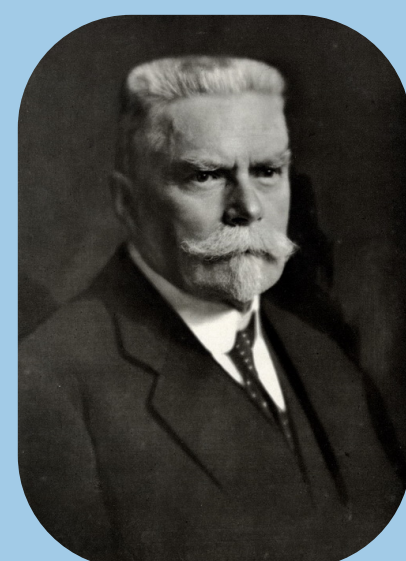
1915

Zhoršení hospodářské situace v monarchii - přidělový systém. Vytvořeno odbojové centrum Maffie s cílem předávat důležité informace z monarchie do zahraničí. Zatčen K. Kramář s A. Rašínem - odsouzení k trestu smrti, trest zmírněn na doživotí. Za Masarykem odchází E. Beneš, neboť hrozí jeho zatčení. V Paříži vzniká Československý zahraniční komitét (Masaryk, Beneš a Štefánik). Jeho cílem je "samostatný československý stát". Těžké ztráty rot Nazdar u Arrasu. Clevelandská dohoda - první dokument podepsaný představiteli Čechů a Slováků v USA o společné federaci.

1916

Na západní frontě probíhají jedny z nejtěžších bojů - u Verdunu a na řece Sommě. V Paříži vzniká Československá národní rada jako vrcholný orgán 1. zahraničního odboje Čechů a Slováků v boji proti Rakousko-Uhersku. Uvnitř monarchie panuje zásobovací krize. Umírá císař František Josef I. a nastupuje jeho synovec Karel I. Habsbursko-Lotrinský (1887-1922). Nový císař obnovuje parlamentarismus, rád by vyvedl monarchii z války a provedl vnitřní reformy. Čeští poslanci se vrací do říšské rady ve Vídni. Jsou propuštěni naši věznění politici - K. Kramář, A. Rašínský a V. Klobučník.

1917

Otevřena pobočka Československé národní rady v Římě. Poté vznikly naše dobrovolnické oddíly i v Itálii ze zajatců rak.-uh. armády, nejprve jen jako výzvědné oddíly. Na východní frontě 2. července bitva u Zborova, naši vojáci bojovali na obou stranách. Českoslovenští legionáři na ruské straně o síle asi 3500 mužů (S. Čeček, J. Syrový, J. Švec aj.) dosáhli ojedinělého úspěchu (průlom až 5 km). Legie tak poprvé na sebe výrazně upozornily. Manifest českých spisovatelů - J. Kvapil inicioval dopis českým poslancům, aby lépe hájili české zájmy v říšské radě ve Vídni. Vytvořen Národní výbor.

1918

Tříkrálová deklarace - požadavek práva na sebeurčení a rovnoprávnost. 14 bodů amerického prezidenta W. Wilsona (autonomie podunajských národů). Sixtova aféra - tajná jednání rakouské diplomacie s Dohodou. Tvrdě potlačena povstání našich vojáků v Rumburku a Boce Kotorské. Náš zahraniční odboj uznán Dohodou za vládní reprezentaci. V Ženevě se konala schůze politiků zahraničního a domácího odboje. Washingtonská deklarace - podoba státu. Národní výbor přebírá moc v Praze. 28. října vyhlášení samostatnosti na Václavském náměstí členy Národního výboru.

Autor: Mgr. Pavel Vaníček
Zdroj obrázků: www.wikipedia.cz

Poster je součástí projektu „Odras 1. světové války v moderní výuce“ a je prostřednictvím „Programu na podporu činnosti nestátních neziskových organizací působících v oblasti předškolního, základního, středního a základního uměleckého vzdělávání v roce 2014“ spolufinancován MŠMT.

